

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudců JUDr. Marcely Rouskové a JUDr. Hany Pipkové v právní věci žalobce: **JUDr. Tomáš Pelikán**, Praha 1, Dušní 22, správce konkursní podstaty úpadce PRAMEN IK, a.s. v likvidaci, IČ: 600 71 281, se sídlem Praha 9, Pod Pekárnami 245/10, proti žalovanému: **Finanční úřad pro Prahu 9**, se sídlem Praha 9, Drahobejlova 48, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13.6.2007 č.j. 195265/07/009512/8615

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Finančního úřadu pro Prahu 9 ze dne 13.6.2007 č.j. 195265/07/009512/8615 se z r u š u j e a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým nebylo vyhověno reklamaci daňového subjektu PRAMEN IK, a.s. v likvidaci proti rozhodnutí žalovaného o přeplatku ze dne 15.5.2007, č.j. 174711/07/009512/8615.

V odůvodnění žalovaný uvedl, že při vracení vyměřeného nadměrného odpočtu na dani z přidané hodnoty se postupuje podle § 105 zákona č. 235/2004 Sb. a v souladu s tímto ustanovením se prohlášením konkursu daňové řízení nepřerušuje a po prohlášení konkursu se plátcí vrátí vyměřený nadměrný odpočet, pokud nemá daňové nedoplatky vzniklé před prohlášením i po prohlášení konkursu. Protože v případě žalobce byl vykázán nedoplatek na dani z nemovitostí, byl vyměřený nadměrný odpočet za zdaňovací období březen 2007 převeden na úhradu tohoto nedoplatku.

Žalobce v žalobě mimo jiné uvedl, že přeplatek na daních je majetkovou hodnotou náležející do konkursní podstaty, je možné jej pouze vyplatit správci konkursní podstaty či použít k úhradě jím určených daňových povinností. Rozhodně není podle žalobce možné tento

přeplatek použit k uspokojení pohledávek předkonkursních či vyloučených z uspokojení v konkursním řízení. V této věci pak upozornil na nálezy Ústavního soudu č. III. ÚS 648/04 a č. I. ÚS 544/02.

Žalovaný správní orgán se vyjádřil k jednotlivým žalobním námitkám žalobce a navrhl žalobu zamítnout.

Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s.ř.s.“), při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.) a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Z obsahu správního spisu předloženého soudu žalovaným správním orgánem soud zjistil, že rozhodnutím ze dne 15.5.2007, č.j. 174711/07/009512/8615 bylo rozhodnuto o převedení přeplatku z úřední povinnosti podle § 64 odst. 2 zákona č. 337/1992 Sb. Žalobcův přeplatek na dani z přidané hodnoty vykázaný ke dni 15.5.2007 ve výši 2.300,- Kč správce daně převedl na úhradu nedoplatku daně z nemovitostí vykázaného ke dni 7.5.2007 ve výši 119.566,- Kč. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce reklamaci ze dne 28.5.2007, kterou žalovaný posoudil tak, jak shora uvedeno.

Podle § 105 odst. 1 zákona č. 235/2006 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění platném v době vydání napadeného rozhodnutí, vznikne-li v důsledku vyměření nadměrného odpočtu vratitelný přeplatek, vrátí se plátcí bez žádosti do 30 dnů od vyměření nadměrného odpočtu. Tento postup se neuplatní, pokud vznikne vratitelný přeplatek změnou daňové povinnosti na základě dodatečného vyměření, a postupuje se podle zvláštního právního předpisu. Prohlášením konkursu se daňové řízení nepřerušuje a po prohlášení konkursu se plátcí vrátí vyměřený nadměrný odpočet, pokud nemá daňové nedoplatky vzniklé před prohlášením i po prohlášení konkursu.

Z věty třetí ustanovení § 105 odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb. je patrné, že představuje zvláštní právní úpravu, která opravňovala správce daně k tomu, aby po prohlášení konkursu nevrátil plátcí daně vyměřený nadměrný odpočet, pokud plátce daně má daňové nedoplatky, které vznikly jak před prohlášením konkursu, tak po jeho prohlášení. Zákon tedy výslovně stanovil, že správce daně je oprávněn vrátit plátcí daně vyměřený nadměrný odpočet jen tehdy, jestliže nemá daňové nedoplatky, a to bez ohledu na to, zda tyto daňové nedoplatky vznikly před nebo po prohlášení konkursu.

Vzhledem k tomu, že Městský soud v Praze měl pochybnosti o ústavnosti věty třetí ustanovení § 105 odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb., ve znění platném v době vydání napadeného rozhodnutí, podal dne 19.6.2006 ve věci vedené pod sp.zn. 11 Ca 253/2006 návrh na zrušení tohoto ustanovení. Protože uvedené ustanovení bylo zrušeno zákonem č. 296/2007 Sb., změnil Městský soud v Praze v průběhu řízení návrh tak, že se u Ústavního soudu domáhal vyslovení protiústavnosti věty třetí ustanovení § 105 odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění před novelizací provedenou zákonem č. 296/2007 Sb.

O tomto návrhu rozhodl Ústavní soud nálezem ze dne 9.12.2008 sp.zn. Pl. ÚS 48/06 tak, že ustanovení § 105 odst. 1 věty třetí zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění před novelizací provedenou zákonem č. 296/2007 Sb., a to text „Prohlášením

konkursu se daňové řízení nepřerušuje a po prohlášení konkursu se plátcí vrací vyměřený nadměrný odpočet, pokud nemá daňové nedoplatky vzniklé před prohlášením i po prohlášení konkursu“ bylo v rozporu s článkem 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

V odůvodnění tohoto nálezu Ústavní soud uvedl, že se již problematikou přípustnosti započtení daňových přeplatků na dani z přidané hodnoty na úhradu daňových nedoplatků v případě, že daňovým subjektem je úpadce, na jehož majetek byl prohlášen konkurs, zabýval v řadě svých nálezů (např. v nálezech sp. zn. I. ÚS 544/02, II. ÚS 35/05, III. ÚS 648/04, III. ÚS 41/05, IV. ÚS 408/05, Pl. ÚS 12/06). Poukázal na to, že v uvedených nálezech Ústavní soud předně konstatoval, že z čl. 11 Listiny nelze žádnou interpretací dovodit zvýšenou ochranu práv státu jako vlastníka v daňových věcech reprezentovaného správcem daně, která by v případech vyhlášených konkursů vedla k jeho zvýhodnění a přiznávala mu privilegované postavení vůči ostatním konkursním věřitelům v souvislosti se započtením daňového přeplatku na úhradu daňového nedoplatku a zdůraznil závěr, podle něhož ustanovení § 14 odst. 1 písm. i) zákona č. 328/1991 Sb. je zvláštním právním předpisem zakotvujícím nepřipustnost kompenzace nejen soukromoprávních, nýbrž rovněž soukromoprávních a veřejnoprávních pohledávek s tím, že ustanovení § 14 odst. 1 písm. i) zákona č. 328/1991 Sb. má v pozici speciální úpravy přednost před úpravou obecnou obsaženou v ustanoveních § 59 odst. 3 písm. e), § 40 odst. 11 a § 64 odst. 2 zákona č. 337/1992 Sb., přičemž ústavně konformním výkladem uvedených ustanovení dochází k naplnění účelu a cílů zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání.

Dále Ústavní soud uvedl, že závěry, ke kterým dospěl ve výše citovaných nálezech, lze vztáhnout i na nyní posuzovanou věc. Ústavní soud se zabýval vztahem napadeného ustanovení § 105 odst. 1 věty třetí zákona č. 235/2004 Sb. k Listině základních práv a svobod a k ustanovení § 14 odst. 1 písm. i) zákona č. 328/1991 Sb. Konstatoval, že z článku 11 Listiny nelze žádnou interpretací dovodit zvýšenou ochranu práv státu jako vlastníka. V posuzované věci však aplikací napadeného ustanovení nutně k takovému neodůvodněnému zvýhodnění státu dochází a předmětné ustanovení tak de facto státu, reprezentovanému v daňových věcech správcem daně, přiznávalo privilegované postavení oproti ostatním konkursním věřitelům. Ústavní soud setrval na svém závěru, podle něhož ustanovení § 14 odst. 1 písm. i) zákona č. 328/1991 Sb. je zvláštním právním předpisem ve vztahu k ustanovením zákona č. 337/1992 Sb. zakotvujícím nepřipustnost kompenzace nejen soukromoprávních, nýbrž rovněž soukromoprávních a veřejnoprávních pohledávek a jako takové má proto v pozici speciální úpravy přednost před úpravou obecnou, obsaženou ve zmíněných ustanoveních zákona č. 337/1992 Sb. Uvedenou argumentací lze dospět k obdobnému závěru i v nyní posuzované věci, pokud jde o vztah ustanovení § 14 odst. 1 písm. i) zákona č. 328/1991 Sb. a napadeného ustanovení § 105 odst. 1 věty třetí zákona č. 235/2004 Sb.

S odkazem na argumenty ve výše uvedených nálezech dospěl Ústavní soud v posuzované věci k závěru, že ustanovení § 105 odst. 1 věty třetí zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění před novelizací provedenou zákonem 296/2007 Sb., představovalo kogentní úpravu, kterou nelze překlenout ústavně konformní interpretací, neboť její kategorický charakter neumožňuje adresátu (správci daně) se od této úpravy odchýlit, aniž by nejednal contra legem a neumožňovalo obecným soudům dostát svým povinnostem při ochraně základních práv a svobod konkursních věřitelů při přezkoumání rozhodnutí správce daně o započtení daňového přeplatku na úhradu daňového nedoplatku ve správním soudnictví, což představuje nerespektování principů zakotvených v čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv

a svobod. Proto Ústavní soud návrhu Městského soudu v Praze podle čl. 95 odst. 2 Ústavy vyhověl s tím, že s ohledem na čl. 89 odst. 2 Ústavy důsledky shledané protiústavnosti jsou orgány veřejné moci povinny promítnout do své rozhodovací praxe, tedy při řešení konkrétních případů citované ustanovení neaplikovat.

Při posuzování důvodnosti žaloby v této věci vycházel Městský soud v Praze z nálezu Ústavního soudu ze dne 9.12.2008 sp.zn. Pl. ÚS 48/06. Tím, že Ústavní soud shledal ustanovení § 105 odst. 1 věty třetí zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění před novelizací provedenou zákonem 296/2007 Sb. protiústavním (byť k návrhu soudu v jiné právní věci), zprostil soud povinnosti jeho aplikace. To konkrétně znamená, že jakkoliv platí obecná zásada, podle níž zrušovací nálezy Ústavního soudu mají v řízení o kontrole norem účinky ex nunc a nikoliv ex tunc, a také, že Ústavní soud není oprávněn zrušit již neplatný právní předpis (§ 66, § 67 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu), představuje vyslovení interpretativního výroku Ústavním soudem o protiústavnosti právního předpisu překážku jeho aplikace v těch případech, kdy by ještě tato aplikace připadala v úvahu. Jinak řečeno, citovaný nálezn Ústavního soudu sice nemůže vyvolat možnost opětovného otevření těch případů, které již byly pravomocně ukončeny; zároveň však platí, že právní názor v něm obsažený nelze opomenout tehdy, pakliže se jedná o řízení dosud neskončená, a to i včetně těch řízení, která dobíhají u správních soudů. V těchto případech má (pouhý) interpretativní výrok Ústavního soudu pro aplikační praxi v podstatě stejný význam a smysl jako výrok, kterým se ruší právní předpis (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13.3.2008, č.j. 5 Afs 7/2005-127).

Vzhledem k výše uvedenému dospěl Městský soud v Praze k závěru, že žaloba je důvodná, neboť napadené rozhodnutí žalovaného bylo vydáno na základě protiústavního ustanovení zákona, a proto je nutno toto rozhodnutí zrušit pro nezákonnost podle § 78 odst. 1 s.ř.s., kterou soud musí nutně shledat pro rozpor s Listinou základních práv a svobod. Současně soud vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s.ř.s.). Právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).

Žalovaný je pak povinen v dalším řízení při úvaze o přípustnosti použití daňového přeplatku úpadce na dani z přidané hodnoty na úhradu daňových nedoplatků zohlednit závěry Ústavního soudu citované ve shora uvedeném nálezu sp. zn. Pl. 48/06. Podle ustanovení § 105 odst. 1 věty třetí zákona č. 235/2004 Sb., jehož protiústavnost byla Ústavním soudem deklarována, nelze postupovat.

Podle ustanovení § 51 odst. 1 s.ř.s. rozhodl soud o podané žalobě bez nařízení jednání, když žalobce nevyjádřil k výzvě soudu ve stanovené lhůtě svůj nesouhlas s takovým projednáním věci a žalovaný výslovně souhlasil s projednáním věci bez nařízení jednání. Soud proto o věci samé rozhodl bez nařízení jednání.

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., když žalovaný nebyl ve sporu úspěšný a žalobci, který měl ve věci plný úspěch, žádné náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost za podmínek uvedených v ustanovení § 102 a násl. s.ř.s., a to ve lhůtě do dvou týdnů po doručení tohoto rozsudku. Kasační stížnost se podává u Městského soudu v Praze, rozhodovat o ní přísluší Nejvyššímu správnímu soudu.

Stěžovatel musí být zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s.ř.s.).

V Praze dne 18. srpna 2010

JUDr. Slavomír Novák
předseda senátu